

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/18/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1315210697
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1315210697.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: Š.J. N., V.. A., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. S. W.. Č.. XX, F. K. O., proti odporcovi: F.. X. N., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. S. W.. Č.. XX, F. K. O., zastúpený advokátkou: JUDr. Marianna Kohútová Bérešová, so sídlom Štefánikova ul. č. 47, Bratislava, o rozvod manželstva, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 06. novembra 2015 č. k. 12C/359/2015-28, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava III v Bratislave zo dňa 06. novembra 2015 č. k. 12C/359/2015-28, z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa manželstvo účastníkov konania uzavreté dňa 11.11.1995 pred Obvodným úradom v Bratislave II, zapísané v knihe manželstiev vo zväzku 38, ročník 1995, na strane 108, pod poradovým číslom 2151, rozviedol a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným mu dňa 07.04.2015 domáhala rozvodu manželstva s odporcom z dôvodu, že ich manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené, neplní svoj spoločenský účel, stalo sa len formálnym zväzkom, v ktorom nemá záujem ďalej zotrvať a obnoviť manželské spolužitie. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 23 ods. 1, 2, 3 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov a v plnom rozsahu vyhovel návrhu navrhovateľky. Táto zotrvala na skutočnosti, že manželia sa citovo odcudzili, majú rozdielne názory na život, uznávajú absolútne iné životné hodnoty. Uviedla, že s odporcom nikdy spoločne nehospodárili, intímne sa nestýkajú takmer rok a ich manželstvo nemá šancu, pretože v odporcovi nemá ako v partnerovi oporu. Súd prvého stupňa rozhodol vo veci na pojednávaní na, ktoré bol riadne predvolaný odporca, ktorý síce svoju neprítomnosť ospravedlnil, avšak o odročenie pojednávania nežiadal. Z tohto dôvodu súd konal a prejednal vec podľa § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti odporcu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 144 prvá veta O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie odporca a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Namietal, že mu postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď tento konal a rozhodol v jeho neprítomnosti na pojednávaní (v danej veci jedinom), hoci sa naň riadne ospravedlnil a ako laik predpokladal, že toto bude odročené a bude sa môcť riadne vyjadriť k tejto veľmi osobnej veci na ďalšom pojednávaní. Napriek tomu, súd prvého stupňa, bez vypočutia odporcu v konaní, a napriek jeho nesúhlasu s rozvodom a jeho dôvodmi, manželstvo účastníkov na tomto jedinom pojednávaní rozviedol. V ďalšom namietol, že sa súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nezaoberal s jeho vyjadreniami a nijako sa s nimi nevysporiadal. Uviedol, že odporca i navrhovateľka naďalej žijú v spoločnej domácnosti rovnako ako pred podaním návrhu na rozvod manželstva, a riadne spolu komunikujú. Má zato, že aj v

súčasnej dobe ich manželstvo plní svoj spoločenský účel, manželské spolužitie nebolo nikdy rozvrátené a nie je tomu ani v súčasnej dobe.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Uviedla, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď mal za to, že manželstvo účastníkov je trvalo rozvrátené a zároveň zistil príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov. Vo svojom odvolaní poukázala na to, že ich manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené a tento stav pretrváva už od roku 2014. Uviedla, že odporca neberie do úvahy vôbec to, že manželia sú si v manželstve rovní v právach i povinnostiach. Počas celého spolužitia sa snažila nad problémami v manželstve zamýšľať a nie ich bezhlavo riešiť. Je pravdou, že odporcovi naznačila ukončenie manželstva rozvodom pri krízových situáciách, napríklad koncom deväťdesiatych rokov v súvislosti s umelým prerušením tehotenstva, s čím sa veľmi ťažko vyrovnávala, druhýkrát v čase, keď odporca nedal súhlas k vycestovaniu ich dcéry na študijný pobyt do USA, čo považovala za nespravodlivé a poslednýkrát začiatkom roku 2015, kedy už nedokázala znášať arogantný spôsob správania sa odporcu voči nej, opakované slovné ataky, ponížovanie a vzájomné odcudzenie, čo ju napokon viedlo k podaniu návrhu na rozvod ich manželstva. Poukázala na to, že už v čase pred podaním návrhu na rozvod viackrát odporcovi navrhla, aby sa zúčastnili stretnutia u psychológa, čo odporca jednoznačne a arogantne odmietal. Uviedla, že odporca vôbec neberie do úvahy, že pokiaľ sa v manželstve nevyskytne nevera ani násilie, neznamená to, že je manželstvo funkčné. Podľa nej si manželia voči sebe musia prejavovať vzájomnú úctu, rešpektovať dôstojnosť toho druhého a musí medzi nimi panovať dôvera. V ich vzťahu však nič také neexistuje. Ich manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené, spolu nekomunikujú, a hoci bývajú v spoločnej nehnuteľnosti, v tejto sa iba obchádzajú. Už dlhšie obdobie nevedú spoločnú domácnosť, každý z nich si pre seba zabezpečuje svoje potreby súvisiace so stravovaním, obliekaním a pod. Odporca jej prispieva na náklady bývania sumou 100 eur a sumou 150 eur na náklady ich dcéry. Okrem štedrej večere 2015 spoločne nestolujú a nevedú žiaden manželský život. Z uvedených dôvodov má navrhovateľka za to, že súd prvého stupňa správne postupoval, keď pojednával v neprítomnosti odporcu, ktorý sa síce ospravedlnil, avšak išlo o účelové ospravedlnenie, ktoré nebolo doložené žiadnym listinným dôkazom o jeho zdravotnom stave.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Podľa § 6 O. s. p., v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a aby skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, sa spoľahlivo zistili. Podľa § 18 veta tretia O. s. p., súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa na pojednávaní, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Z dikcie citovaných zákonných ustanovení vyplýva jednak zásada ústnosti súdneho konania, ktorá je ťažiskom súdneho konania a zároveň povinnosť súdu riadne predvolať na pojednávanie všetkých účastníkov konania. Ustanovenie, že účastníci majú v občianskom súdnom procese rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, je realizáciou zásady rovnosti občanov, proklamované v čl. 20 Ústavy SR, ktorá platí tak v hmotnoprávných vzťahoch, ako i v procesnom postavení účastníkov. Táto zásada, pokiaľ ide o vyjadrenie k veci znamená, že súd nemôže spravidla (pokiaľ zákon neustanoví výnimky) vydať rozhodnutie, kým nevypočul účastníkov, resp. pokiaľ im neposkytol možnosť vyjadriť sa a zároveň znamená, že účastníci majú rovnaké procesné prostriedky a rovnaké možnosti ich použitia. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, nariadiť na prejednanie veci samej pojednávanie a predvolať naň účastníkov konania (§ 115 ods. 1 O. s. p.), pričom vec môže prejednať v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka iba vtedy, ak účastník nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka treba posudzovať vždy s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že zúčastniť sa pojednávania právnej veci pred súdom, je neodňateľným právom účastníka konania a to v každom štádiu postupného procesu, pokiaľ zákon neustanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon bližšie nešpecifikuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, danosť ktorého bráni súdu prejednať vec v neprítomnosti účastníka.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa sa v posudzovanej veci vyššie uvedenými zásadami neriadil.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa na prejednanie veci nariadil pojednávanie na deň 06.11.2015, ktorého sa odporca nezúčastnil z dôvodu psychickej nevyrovnanosti s podaným návrhom na rozvod, ktorý podľa neho súvisel s tým, že ho navrhovateľka pred podaním návrhu na rozvod majetkovo „podviedla“ a momentálne nebol schopný sa z toho spamätať. V predmetnom ospravedlnení odporca podrobne popísal, v čom malo spočívať konanie navrhovateľky súvisiace s ich majetkovými pomermi. Odporca nebol v konaní zastúpený právnym zástupcom, a preto ako „laik“ očakával, že súd pojednávanie odročí na iný termín, ktorého by sa zúčastniť mohol, a na ktorom by prezentoval svoj názor na vec. V spise na č. l. 23 sa súčasne nachádza úradný záznam vyššieho súdneho úradníka JUDr. Jána Balka, v ktorom sa uvádza, že dňa 04.11.2015 prostredníctvom zákazníckej linky Telekom zisťoval telefónne čísla účastníkov konania za účelom oznámenia o odročení pojednávania, pre neprítomnosť odporcu v zmysle jeho ospravedlnenia doručeného súdu dňa 2. 11. 2015. Napriek tomu, zákonná sudkyňa vec na predmetnom pojednávaní konanom dňa 6. 11. 2015 postupom podľa § 101 ods. 2 O.s.p. prejedнала a manželstvo účastníkov rozviedla. Na predmetnom pojednávaní vypočula navrhovateľku, vyhlásila uznesenie, ktorým ukončila dokazovanie a následne vyhlásila rozsudok, ktorým manželstvo účastníkov rozviedla.

Odvolací súd (vzhľadom na diametrálnu rozdielnosť tvrdení účastníkov konania ohľadne existencie/neexistencie príčin rozvratu manželstva a teda okolnosti konkrétnej veci) je toho názoru, že súd prvého stupňa nemal na pojednávaní nariadenom na deň 06.11.2015 vyhlásiť rozsudok vo veci samej, hoci formálne boli splnené podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti odporcu podľa § 101 ods. 2 O.s.p. Je síce pravdou, že odporca vo svojom ospravedlnení z neúčasti na pojednávaní súčasne nežiadal o jeho odročenie, avšak na druhej strane z dôvodov v ňom uvedených bolo možné vyvodiť, že odporca trvá na svojej osobnej účasti na pojednávaní, na ktorom chce prezentovať svoj pohľad na situáciu v manželstve účastníkov konania, keď sa v žiadnom prípade nestotožnil s dôvodmi rozvodu prezentovanými navrhovateľkou.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa svojim nesprávnym postupom odporcovi odňal možnosť konať pred súdom, keď mu znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, t. j. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že je vo všeobecnosti neprípustné, aby v konaní o rozvod manželstva vzhľadom na charakter tohto konania (a navyše za situácie, kedy obaja účastníci majú diametrálne odlišné názory na existenciu/neexistenciu rozvratu ich manželstva) súd rozhodol bez toho, aby vôbec vypočul odporcu, a to aj v prípade, že mal splnené podmienky pre pokračovanie v konaní podľa § 101 ods. 2 O.s.p.. Je potrebné si uvedomiť, že súd prvého stupňa okrem výsluchu navrhovateľky nevykonal žiadne dokazovanie, z

ktorého by bolo možné vyvodiť, že sú splnené podmienky pre rozvod manželstva účastníkov konania v zmysle § 23 zákona o rodine. Uvedené nepochybne vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvého stupňa v nijakom smere nevysporiadal s argumentáciou odporcu v jeho písomných podaniach a bez ďalšieho si osvojil výlučne tvrdenia navrhovateľky, ktorá navyše v podanom odvolaní prezentovala, že bola v minulosti ochotná riešiť manželské nezhody v psychologickú poradni. Nie je potom zrejmé, či uvedené tvrdenie navrhovateľky je pravdivé a či skutočne odporca tento spôsob riešenia razantne odmietal.

Odvolací súd dospel preto k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vyhlásené predčasne, a rozhodnutím veci v neprítomnosti odporcu (hoci súd mohol pojednávať aj v jeho neprítomnosti podľa § 101 ods. 2 O.s.p.) bolo odporcovi znemožnené riadne sa zúčastniť prípadného ďalšieho pojednávania, označovať a predkladať súdu dôkazy, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a k veci samej, čo malo za následok odňatie možnosti odporcovi konať pred súdom a viedlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Na druhej strane odvolací súd súčasne dáva odporcovi do pozornosti, že je v jeho záujme zúčastniť sa nariadeného pojednávania, pričom súd nie je povinný akceptovať akýkoľvek dôvod pre odročenie pojednávania, ale iba dôvod dôležitý, s tým, že dôvod ním uvedený v ospravedlnení zo dňa 30.10.2015 bolo možné vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci akceptovať iba jedenkrát. Ak preto odporca tvrdí, že dôvody rozvratu manželstva neexistujú je predovšetkým v jeho záujme poskytnúť súdu o tom dôkazy a vyjadriť sa k týmto skutočnostiam na pojednávaní. V prípade, ak cieľom odporcu je len „bojkotovať“ nariadené pojednávania, nebude súd v ďalšom na takéto konanie prihliadať a toto akceptovať.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. a zároveň z dôvodov, že konanie bolo postihnuté inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O. s. p.. V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu kvalifikovaným spôsobom vec opätovne prejednať, v konaní vytvoriť účastníkom konania, vrátane odporcu, náležitý priestor na realizáciu všetkých ich procesných práv, zaručených čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Občianskym súdnym poriadkom, riadne zistiť skutkový stav veci (§ 120 ods. 1 O. s. p.), nanovo vykonať dokazovanie a zo zisteného skutkového stavu vyvodiť záver, ktorý je nutné správne a dostatočne odôvodniť v súlade s požiadavkami, vyplývajúcimi z ust. § 157 ods. 2 O. s. p.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne o trovách prvostupňového i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.